

Del 1

Utdanningsplan for spesialiteten

Psykiatri,

Oslo Universitetssykehus HF

Utdanningsplan for spesialitet *<Hjertesykdommer>* med tidslinje for rotasjoner internt og eksternt

Godkjent den *1.10.2019* av regionalt *Råd for psykiatri*

Del 2

Utdanningsplan for gjennomføring

Utdanningsplan for gjennomføring av spesialiteten *Psykiatri ved Oslo Universitetssykehus HF ved Klinikk for psykisk helse og avhengighetsmedisin og Voksenpsykiatri*

Godkjent den *1.10. 2019* av klinikkleder **Marit Bjartveit, Klinikk psykisk helse og avhengighet**

Innledning

Formålet med **Del 1 Utdanningsplan med tidslinje for rotasjoner internt og eksternt** er å beskrive plan med oppbygning og rekkefølge for hele utdanningsløpet i spesialiteten, inkludert rotasjon i gjennomstrømstilling. På overordnet nivå beskriver planen når læringsmålene for spesialiteten psykiatri oppnås ved *flere avdelinger* ved *Klinikk for psykisk helse og avhengighet* ved *Oslo Universitetssykehus*. Utdanningsplan beskriver den ideelle prosessen for akkurat dette utdanningsløpet. Planen beskriver en hensiktsmessig rekkefølge av læringsmålene, de ferdigheter som forventes oppnådd i hver ansettelse og krav til kompetanse ved start av rotasjon.

Formålet med **Del 2 Utdanningsplan for gjennomføring** er å beskrive hvordan aktiviteter skal gjennomføres og hvordan kompetansevurderingen av oppnådde mål vil finne sted i det daglige arbeidet. Dette beskrives lokalt for de avdelinger som inngår i utdanningsløpet ved *<avdeling>* og *<avdeling>*. Beskrivelser fra utdanningsplanen for gjennomføring skal fylles inn i søknad om godkjenning av utdanningsvirksomhet.

Utdanningsplan for gjennomføring vil danne grunnlaget for **Del 3 individuell utdanningsplan** som den enkelte LIS skal ha i henhold til forskrift om spesialistutdanning. Den individuelle utdanningsplanen skal sørge for en gjensidig forpliktelse og være et verktøy for planlegging og oppfølging av den enkelte LIS.

Innholdsfortegnelse

Innledning

Forkortelser

Innholdsfortegnelse

Del 1 Utdanningsplan for spesialiteten <spesialitet>

1.1 Utdanningsplan med tidslinje (tabell)

1.2 Krav til kompetanse før rotasjon

Del 2 Utdanningsplan for gjennomføring for spesialiteten

2.1 Utdanningsplan for gjennomføring for spesialiteten <spesialitet> fast ansettelse

2.1.1 Hensikt og målsetning

2.1.2 Beskrivelse av det enkelte sykehus/avdelingen(e) i helseforetaket

2.1.3 Utdanning

2.1.4 Veiledning og faglig utvikling (leger i spesialisering)

2.1.5 Supervisjon av leger i spesialisering

2.1.6 Felles kompetansemål (FKM)

2.1.7 Vurdering og dokumentasjon av oppnådde læringsmål og egnethet

2.1.8 Internundervisning

2.1.9 Forskningsaktiviteter

2.1.10 Evaluering og revisjon av utdanningsplanen

2.1.11 Annet

2.2 Utdanningsplan for gjennomføring for spesialiteten <spesialitet> gjennomstrømningsstilling

Som punkt 2 dersom aktuelt

DEL 1 Utdanningsplan for spesialiteten Psykiatri

Del 2 skal beskrive utdanningsplan for spesialiteten og er en forutsetning for godkjenning fra Helsedirektoratet. Hvilke læringsmål og hvilke arena som skal benyttes vil dokumenteres gjennom Kompetanseportalen Dossier og fylles ut i søknadsmalen til Helsedirektoratet. Helseforetaket må godkjennes som utdanningsvirksomhet i spesialistutdanningen av leger, i henhold til Spesialistforskriften § 19 pkt. e) med Rundskriv.

Fra forskriften: § 19. Utdanningsvirksomhetenes ansvar for utdanningen er å utarbeide en plan for hver av spesialitetene det søkes godkjenning for. Planen skal blant annet inneholde opplysninger om

- hvilke læringsmål virksomheten kan oppfylle
- hvilke læringsarenaer innenfor virksomheten som kan tilby de ulike læringsmålene
- hvilke læringsmål som kan tilbys ved andre virksomheter gjennom avtaler
- hvordan det vil legges til rette for supervisjon på de enkelte læringsarenaene
- hvordan veiledningen og vurderingen organiseres og gjennomføres i virksomheten
- hvordan virksomhetens spesialister skal benyttes i supervisjonen
- hvordan teoretisk undervisning inngår som del av spesialistutdanningen knyttet til de enkelte læringsmålene
- hvordan forskning inngår som en del av spesialistutdanningen
- hvordan virksomhetens akademiske og kliniske kompetanse skal benyttes for å oppnå læringsmålene knyttet til forskning.

Oslo universitetssykehus HF har på overordnet nivå organisert utdanning av LIS følgende:

Organisering og ansvars plassering: OUS har ansvar for 44 spesialiseringer fordelt på 13 klinikker. Klinikkleder er øverst ansvarlig for LIS utdanning i sin klinikk med en tydelig delegering i lederlinjen beskrevet i nivå 1 prosedyre. Innen hver spesialitet opprettes det Utdanningsansvarlige overleger som sammen med nærmeste leder legger til rette for læringsarenaer som muliggjør oppnåelse av læringsmål/læringsaktiviteter, bidra til styrket supervisjon og veiledning, etablere struktur for vurderinger av LIS underveis. Utdanningsansvarlige overleger har ansvar for lokale utdanningsutvalg der også LIS er representert. Utdanningsutvalgenes mandat er å sørge for at alle LIS får veiledning og vurdering, utarbeide program for internundervisning, samt jobbe med struktur og innhold for å bedre LIS utdanningen lokalt. OUS oppretter en «utdanningskoordinerende overlege» knyttet til Utdanningsavdelingen, en stabsfunksjon for direktøren, som vil ha tett kontakt med utdanningsansvarlige overleger. Utdanningsavdelingen vil holde regelmessige møter i klinikkene der LIS også deltar og sørge for nødvendig støtte med hensyn til maler, veiledningskurs, e-læring, vurderingskompetanse for klinikkene.

Veiledning og vurdering:

Veiledning skal organiseres med 1 time/md. i starten av LIS utdanningen. Etter hvert kan veiledning skje noe sjeldnere. Det etableres vurderingskollegier lokalt. Hvert halvår legges det opp til et møte i vurderingskollegiet der aktuelle veiledere, utdanningsansvarlig overlege, nærmeste leder og aktuelle supervisører deltar. Her gjennomgås den enkelte LIS med hensyn til progresjon etter et validert skjema. Veileder, i samarbeid med utdanningsansvarlig overlege, følger opp LIS basert på innspill i vurderingskollegiet. Krav til gjennomføring er dokumentert i nivå 1 prosedyre og retningslinjer for vurderingsmøter finnes i OUS styringssystem, e-håndbok.

Kompetanseheving:

OUS har utviklet og gjennomført flere to dagers veileder- og supervisjonskurs for overleger i sykehuset. Vi vil fortsette med ca. 5 kurs/år. Fra OUS deltar i 2019 seks personer på train-the-trainer

(TTT) kurs i veiledning og kommunikasjon i regi av Regionalt Utdanningscenter. Disse vil få et ansvar for lokal opplæring innen veiledning og kommunikasjon. Behovet er stort og det vil ta tid før alle som får et veilederansvar vil ha den nødvendige kompetanse. Med hensyn til vurderingskompetanse vil det bli gjennomført egne tiltak internt i sykehuset, der de utdanningsansvarlige overlegene er målgruppen.

1.1 Beskrivelse av Klinikken

Klinikk psykisk helse og avhengighet, er en av landets største med ca 2300 ansatte og inkluderer i tillegg til de ulike voksenpsykiatriske avdelinger, Avdeling for barne- og ungdomspsykiatri og Avdeling for rus og avhengighetsbehandling.

Klinikken fungerer som lokalsykehus for bydelene Nordre Aker, Sagene, Bjerke, Østensjø, Nordstrand, Søndre Nordstrand, Marka med en befolkning (over 18 år) på ca. 209 000 personer. I tillegg har Klinikken regionale og nasjonale funksjoner.

5

Noen nøkkeltall

Årlig kostnad	2,1 milliarder kr	Antall utskrivninger	4 700
Antall årsverk	2 200	Antall oppholdsdøgn	106 000
Antall ansatte	3 300	Antall refunderbare polikliniske konsultasjoner	160 000

1.2 Klinikken kan tilby følgende læringsarenaer:

Akuttpsykiatrisk avdeling (Ullevål): Akutt-tjeneste; i tillegg erfaringsområdene alderspsykiatri og konsultasjons-/liasontjeneste.

Seksjon for psykosomatikk/CL-voksen poliklinikk (Rikshospitalet): Erfaringsområdet konsultasjons-/liasontjeneste. Mulighet for fordypning: *psykosomatiske lidelser*.

Seksjon for psykosebehandling (Dikemark): Rehabiliteringstjeneste. Mulighet for fordypningstjeneste: *sikkerhetspsykiatri*.

Seksjon for psykosebehandling (Gaustad): Rehabiliteringstjeneste. Mulighet for fordypningstjeneste: *sikkerhetspsykiatri*.

Seksjon for tidlig psykosebehandling (Gaustad): Rehabiliteringstjeneste. Mulighet for fordypningstjeneste: *nysyke/tidligpsykose*.

Alderspsykiatrisk seksjon (Dikemark og poliklinikk Gaustad): Alderspsykiatri, rehabiliteringstjeneste. Mulighet for fordypningstjeneste: *alderspsykiatri*.

Nydalen (tidligere Josefinesgate) DPS: Almennpsykiatrisk poliklinikk; i tillegg erfaringsområdene ambulant akuttpsykiatri og alderspsykiatri. Rehabiliteringstjeneste ved psykosepoliklinikk og DPS døgn. Mulighet for fordypningstjeneste: *nysyke/tidligpsykose, Utredning og behandling av bipolar lidelse, Ambulant akuttpsykiatri*.

Søndre Oslo DPS (tidligere Ryen og Holmlia DPS, Mortensrud): Almennpsykiatrisk poliklinikk; i tillegg erfaringsområdene ambulant akuttpsykiatri og alderspsykiatri. Rehabiliteringstjeneste ved psykosepoliklinikk og DPS døgn. Mulighet for fordypningstjeneste: *transkulturell psykiatri og nysyke/tidligpsykose*.

Regional sikkerhetsseksjon (RSA Dikemark): Rehabiliteringstjeneste. Mulighet for fordypningstjeneste: *rettspsykiatri*

Regional seksjon for spiseforstyrrelser (Ullevål): Rehabiliteringstjeneste. Mulighet for fordypningstjeneste: *spiseforstyrrelser*.

Seksjon for personlighetspsykiatri (Ullevål): Rehabiliteringstjeneste. Mulighet for fordypningstjeneste: *personlighetspsykiatri*.

Seksjon for psykiatri og utviklingshemning/autisme (Dikemark): Erfaringsområde psykisk lidelse ved psykisk utviklingshemning og autisme. Mulighet for fordypningstjeneste: *psykisk utviklingshemning*.

Avdeling for rus og avhengighetsbehandling: Mulighet for fordypningstjeneste: *rus-og avhengighetsmedisin*.

Avdeling for barn og ungdomspsykiatri: Mulighet for fordypningstjeneste: *barne- og ungdomspsykiatri*.

1.3 Utdanningsplan med tidslinje

Tabellen nedenfor viser en tenkt rotasjon for nyansatt LIS. Vi anbefaler oppstart i døgnavdeling hvor arbeidet er preget av team-arbeid og hvor det ligger best til rette for mester-svenn læring. Deretter kommer fordypningstjeneste hvor LIS har mulighet til å gå i dybden i et fagfelt, for eksempel ved en av våre spesialavdelinger. Poliklinisk tjeneste er tenkt mot slutten av LIS-løpet.

Alle læringsarenaer tilbyr klinisk tjeneste som gir mulighet for tilegnelse av generell klinisk psykiatrisk kompetanse, beskrevet i de generelle læringsmålene:

VOP-001 Selvstendig kunne møte alle pasienter og pårørende respektfullt og fordomsfritt, herunder tilpasse kommunikasjon til situasjon og pasientens forståelsesramme og forutsetninger, skape god relasjon og etablere terapeutisk allianse som grunnlag for videre behandling.

VOP-007-011 Selvstendig kunne gjennomføre en utredning med anvende relevante diagnostiske verktøy.

VOP-012-14 Selvstendig kunne gjøre en somatisk undersøkelse og derigjennom foreta en somatisk differensialdiagnostikk.

VOP-015 Selvstendig kunne håndtere og utføre medikamentell behandling av psykiske lidelser.

VOP-018-022 Ha god kunnskap om og selvstendig kunne anvende psykoterapeutiske teknikker og drive psykoedukasjon.

VOP-023-025 Ha og kunnskap om og selvstendig kunne utføre sosiale behandlingstiltak og derigjennom samarbeide med instanser i førstelinjen (VOP-064-069).

Flere av disse læringsmålene vil være langsgående eller endelæringsmål slik at full oppnåelse først skjer mot slutte av spesialiseringen. God kommunikasjon om LIS sin progresjon mellom læringsarenaene er derfor en viktig forutsetning.

Utdanningsplan			
Tid av utdanning	Helseforetak	Avdeling/lærested	Læringsmål, anbefalte obligatoriske kurs
1.-3. år	OUS, døgn	Akuttpsykiatrisk avdeling Alderspsykiatrisk døgnbehandling Psykosebehandling, døgn DPS, døgn	Generell innføring i faget ved tjeneste i døgninstitusjon 2,3,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14, 15,16,17,18,22, 23,24,25,26,27,28,29,30,31, 33, 40,41 45,46 51,52 54,55,56,57,58,59 60,61,62,63 64,65,67,68,69 73 Obl. emnekurs: Nevropsykiatri, Rus og psykiatri, Kognitiv terapi, Psykofarmakologi Grunnkurs
3.-4. år	OUS, div. spesialavdelinger for fordypningstjeneste	RASP RSA Personlighetspoliklinikken Lokal sikkerhetsavdeling Alderspsykiatri Psykosepoliklinikk TIPS-enhet Konsultasjonspsykiatri PUA TPB	53 (fordypning) 11,16,17,18,24,25, 37,38, 40,41 42,43,44 45,46 53,54,55,56,57,58,59 70,71,72,73 79,80,81,82 Obl. emnekurs: Alderspsykiatri, ECT, Traumer og transkulturell psykiatri, Psykodynamisk terapi Grunnkurs

4.-5. år	OUS, DPS	Allmennpsykiatrisk poliklinikk	Tjeneste i Allmennpsykiatrisk poliklinikk og Akuttenhet ved DPS 15,18,19,20,21,22,24,25 32,33,34,35,36,37,38,39,40, 48,49,50, 51,52 60,61 66 69,73,74,75,76,77,78 Obl. emnekurs: Kognitiv terapi, Gruppeterapi.
----------	----------	--------------------------------	---

Krav til kompetanse før rotasjon

Det forutsettes at LIS før rotasjon har oppfylt alle læringsmål spesifikke for den aktuelle læringsarenaen.

DEL 2 Utdanningsplan for gjennomføring for spesialiteten Psykiatri

Avdelingens/seksjonens utdanningsplan

2.1.1. Hensikt og målsetting

Utdanningsplanens målsetting er å gi et forpliktende grunnlag for og beskrivelse av utdanningen av leger i spesialisering i psykiatri ved vår klinikk.

2.1.2. Beskrivelse av de enkelte avdelingene i Klinikken

Akuttpsykiatrisk avdeling, Ullevål, Oslo universitetssykehus

Akuttpsykiatrisk avdeling på Ullevål har akuttfunksjon for seks av Oslos bydeler, og består av mottakspost og fire akuttpsykiatriske behandlingsposter. Døgnavdelingen på Ullevål har 45 sengeplasser og gjennomfører omtrent 950 pasientbehandlinger i året. På Ullevål er det 11 LIS-stillinger, 10 overlegestillinger, 1 psykologstilling og 3 psykologspesialiststillinger.

Alle innleggelser skjer via mottaksposten, hvor pasienten utredes somatisk og psykiatrisk før en videre plan for behandling legges og det avklares hvorvidt pasienten er i behov av innleggelse i en av de andre postene. Omtrent halvparten av pasientene overføres til fagdifferentiert post for videre behandling. Gjennomsnittlig liggetid ved mottaksposten er tre døgn, og ved behandlingspostene 18 døgn. Avdelingen behandler pasienter med nyoppstått psykisk lidelse eller akutt forverring av etablert psykisk lidelse. Hovedsakelig dreier det seg om pasienter med psykoselidelser og alvorlig affektive lidelser. Vi behandler imidlertid også andre akuttpsykiatriske tilstander, og tjenesten her vil derfor bestå av utredning og behandling av hele spekteret av psykiatriske sykdommer hos voksne og eldre.

LIS deltar i 11-delt tilstedevakt, med ansvar for døgnavdelingen, i tillegg til at det i vaktarbeidet også inngår tilsyn på somatiske avdelinger. Tjenesten er organisert slik at LIS roterer mellom mottakspost og behandlingspost, hvor de ved sistnevnte får sammenhengende dagarbeid. I tillegg roterer samtlige LIS innom behandlingsposten som har ansvar for ECT.

Aktuelle læringsmål som vil kunne oppnås i løpet av tjenesten på Akuttpsykiatrisk avdeling på Ullevål, er 1-19, 21-24, 26-32, 43-52, 54-69, 71-73, 76, 78-82.

Psykosomatisk enhet på Rikshospitalet er organisert under Akuttpsykiatrisk avdeling. De gjennomfører omtrent 1400 polikliniske konsultasjoner i året. De har 1 LIS-stilling, 3 overleger og 2 psykologspesialister.

Seksjon for psykosebehandling, Dikemark. Avdeling døgnbehandling.

Lokalisasjon Asker, ca. 30 km fra Ullevål.

Seksjonen har 32 senger fordelt på 3 enheter. En Lokal sikkerhetsenhets avdeling, Verkensveien, med 10 senger. 2 lukkede psykoseposter med hver 11 senger lokalisert i Dagalibygget. Alle postene har egen skjermingsenhet. Vi har i dag totalt ansatt 4 LIS, 6 psykiatere og 2 psykologspesialister.

En stor andel av pasientene er innlagt på tvang etter Lov om psykisk helsevern, flere er også på «dom til behandling». Pasientene har alvorlige og oftest komplekse psykiske lidelser. I de aller fleste

tilfellene dreier det seg om lidelser i psykospekteret ofte komplisert med rus, personlighetsproblematikk, affektive tilstander, utviklingsforstyrrelser, tidligere traume eller hodeskade. Våre pasienter trenger et høyt omsorgsnivå for å kunne motta nødvendig utredning og behandling. Fokus på samfunnsvern er sentralt.

Kun elektive innleggelser. Liggetid fra uker til mange måneder. Noen pasienter med høy voldsrisiko har vært innlagt i flere år.

LIS deltar i 9-delt forvaktsturnus. Vaksamarbeid med Seksjon for alderspsykiatri, Regional sikkerhetsseksjon og Regional seksjon psykiatri, utviklingshemming/autisme. Ved vår seksjon vil LIS få særlig god kompetanse i psykoselidelser, psykofarmakabehandling, og vurderinger til Kontrollkommissjonen og Fylkesmannen etter Lov om psykisk helsevern. Ved Lokal sikkerhetsenheten gis det fordypningstjeneste i sikkerhetspsykiatri etter egen plan.

Akt. Læringsmål: VOP- 1, 6-15, 22-24,-26,-28,51-58, 59 som ledd i fordypning, 60-68, 75,77-78.

Avhengig av hvilke pasienter vi til en hver tid har inneliggende, kan følgende læringsmål også være aktuelle: VOP-6, -18, -22 -27,31-33,-35, 40-41,-45-50,

Seksjon Psykosebehandling (SPB) - Gaustad

Seksjon Psykosebehandling Gaustad er lokalisert på Gaustad sykehus og består av tre enheter i ulike bygg på området; en psykoseenhet og to lokale sikkerhetsenheter.

Seksjonen har hjemler til 3 LIS, 5 overleger og 3 psykologer.

Psykoseenhet 3.

Lukket enhet for psykosebehandling med 8 ordinære døgnplasser og 1 døgnplass for Nasjonalt Behandlingstjeneste for hørsel og psykisk helse (NBHP). Betjener pasienter fra AHUS-sektor.

Pasientene henvises direkte fra akuttavdelingen og har i hovedsak alvorlige psykoselidelser ofte med komorbid rusmisbruk og personlighetsproblematikk. Fungeringen er oftest slik at det for en periode er behov for bruk av tvang og lukket dør. Gjennomsnittlig behandlingstid er mellom 3 og 4 måneder. Ved enheten gjennomføres det kompliserte utrednings- og rehabiliteringsprosesser. Det er et betydelig tverrfaglig samarbeid om dette, og enheten har en godt utdannet, tverrfaglig sammensatt stab.

Sikkerhetsenhet A og B

Lokalsikkerhetspsykiatriske enheter med 10 døgnplasser hver, som behandler pasienter med alvorlig sinnslidelse og betydelig risiko for voldelig atferd, ofte med kompliserende komorbiditet som alvorlig personlighetsforstyrrelse og rusmisbruk. En stor del av pasientene har dom på overføring til tvunget psykisk helsevern. Pasientene henvises fra akuttavdelinger, langtidsavdelinger og regional sikkerhetsavdeling. Enhet A betjener AHUS-pasienter, enhet B betjener Lovisenberg og Diakonhjemmet-sektor (8 senger) samt OUS/Bjerke-bydel (2 senger).

LIS ved SPB Gaustad vil få god erfaring med psykoselidelser gjennom omfattende utredningsarbeid, selvmordsrisikovurdering, voldsrisikovurdering og håndtering av dette, samt medikamentell behandling, samtalerterapi og rehabilitering av psykosepasienter over tid. Ut fra pasientpopulasjonen stilles det krav til spesielt god forståelse og anvendelse av gjeldende lovverk.

Den kliniske tjenesten innebærer aktiv deltakelse i alt klinisk arbeid. Dette innebærer praktisk opplæring og erfaring med klinisk undersøkelse, videre utredninger, evaluering og diagnostikk,

behandlingssamtaler, samarbeid med andre faggrupper, samhandling mellom spesialisthelsetjenesten og bydelene/kommunene etc. LIS skal ha trening i konflikthåndtering. LIS deltar i felles vaktordning med Seksjon tidlig psykosebehandling og Alderspsykiatrisk seksjon. Vaktene er delt mellom tilstedetid og passiv tid. Bakvakt er tilgjengelig per telefon.

Seksjon for tidlig psykosebehandling (TPB):

Seksjon for tidlig psykosebehandling er lokalisert på Gaustad Sykehus og består av to enheter i ulike bygg på området – poliklinikk og døgnenhet

Seksjonen har to LIS – én i poliklinikken og én i døgnenheten. Ved døgnenheten arbeider det to overleger (spesialister i psykiatri). Poliklinikken har to overlegestillinger (psykiatere) og fire stillinger for psykologspesialister. I tillegg behandlere med annen fagbakgrunn.

Døgnenheten har 10 sengeplasser og i tillegg én plass som disponeres av poliklinikken for kortere avlastnings-/stabiliseringsopphold for polikliniske pasienter. Det er til enhver tid tilknyttet ca 75 – 85 pasienter til poliklinikken. Seksjonen har områdefunksjon og tar i mot til utredning og behandling unge mennesker (17 – 30 år) med mistenkt eller etablert psykoselidelse, fortrinnsvis førstegangpsykose. Seksjonen har spesialkompetanse på kompliserte diagnostiske avklaringer og gjør differensialdiagnostiske avklaringer mht primære psykoselidelser vs psykotiske symptomer ved bl.a. alvorlig personlighetsforstyrrelse, affektive lidelser og gjennomgripende utviklingsforstyrrelser. Vurderinger/avveininger mtp traumelidelser/dissosiasjon og rusutløste tilstander er også en viktig del av det diagnostiske arbeid. Pasienter som finnes å være i TPBs målgruppe tilbys fem års oppfølging i døgnenhet og poliklinikk. Til poliklinikken er det knyttet en dagrehabiliteringsenhet med omfattende gruppevirksomhet (psykoedukasjon, IMR, fysisk aktivitet, ADL-trening mv) En legger stor vekt på rehabilitering og på familiararbeid. Til seksjonen er det også knyttet jobbspesialister (IPS+)

LIS vil få erfaring i utredninger/diagnostiske avveinger som skissert over, i medikamentell og psykoterapeutisk behandling av pasienter med psykoselidelser og rehabilitering av disse over tid.

Aktuelle læringsmål: 1,6-19, 22-25 (for LIS i poliklinikken) 26-29,41, 47-49,51-56,59-67,70,75-78,

Alderspsykiatrisk seksjon

Alderspsykiatrisk seksjon består av 2 døgnenheter på Vardåsen, Slottsberget 35 i Asker og Alderspsykiatrisk poliklinikk i bygg 19 på Gaustad sykehus i Oslo.

Det er p.t. 5 LIS knyttet til seksjonen; hvorav 3 er knyttet til døgnenhetene på Vardåsen og 2 LIS er knyttet til poliklinikken på Gaustad. Vi har i alt 7 overleger og 6 psykologer hvorav 1 nevropsykolog / professor.

Det er 17 døgnplasser med i alt ca. 120 innlegger pr. år og vi har pr. år ca. 7000 konsultasjoner i poliklinikk. Det er pasienter med depresjon, angst, bipolar lidelse, psykose, personlighetsforstyrrelser og ulike grader av kognitiv svikt og demens. I døgnavdelingen har pasientene en liggetid på gjennomsnittlig 35 dager.

LIS vil delta i døgnvaktordning på de respektive lokalisasjoner (Gaustad eller Vardåsen /Dikemark). LIS vil arbeide under veiledning av overlege og i samarbeid med andre behandlere. Vi har også ukentlig litteraturmøte/diagnosemøte ved seksjonen.

Det vil være anledning til å gjennomføre fordypningsområde (læringsmål) i Alderspsykiatri i vår seksjon.

Seksjonen deltar i KVALAP (Kvalitetsregister i Alderspsykiatri) og det er en egen forskningsgruppe under ledelse av professor i nevropsykologi. Det vil være anledning til å skrive fordypningsoppgave.

Vi tenker oss at vår seksjon egner seg godt til å være læringsarena for mange av de generelle kompetansemålene innen psykiatri. Alderspsykiatrisk døgneheter er mest aktuell i begynnelsen av spesialiseringen der en får med aktuelle læringsmål for Alderspsykiatri i tillegg generelle læringsmål. Se nedenfor.

Aktuelle læringsmål ved Alderspsykiatrisk seksjon:

- Læringsmål i alderspsykiatri -42,-43 og -44, -53
- Døgneheter på Vardåsen: Generell innføring i psykiatrifaget ved tjeneste i institusjon 1-19, 16 (ECT) 23-,24, 26-31, 33, 40-41, 45-46, 51-69, 73
- Alderspsykiatrisk poliklinikk på Gaustad: 11, 16- 18, 24- 25, 37- 38, 40-46, 54-59, 70-73, 79-82.

Nydalen DPS (NDPS)

NDPS er en avdeling i klinikk for psykisk helse og avhengighet, Oslo Universitetssykehus. Avdelingen er lokalisert i Gullhaugveien 12 i Nydalen og i Lovisenberggata 4 g. Opptaksområdet er bydelene Sagene, Nordre Aker og Bjerke med en befolkning på ca 115 000. Nydalen DPS består av Seksjon allmennpsykiatrisk poliklinikk, Seksjon psykose og akuttbehandling, Seksjon døgneheter og Seksjon psykiatrisk legevakt. Avdelingen har omlag 160 ansatte hvorav 21 spesialister i psykiatri, 30 psykologspesialister/psykologer og 12 LIS.

NDPS, Seksjon Allmennpsykiatrisk poliklinikk. Adresse: Gullhaugveien 12, 0424 Oslo: Seksjonen består av tre allmennpsykiatriske enheter, en gruppenhet og «raskere tilbake» poliklinikk. Antall LIS: 8, antall overleger: 11, antall psykologer: 18. Poliklinikken utreder og behandler pasienter innen alle diagnosekategorier, unntatt F 20 diagnosene. Seksjonen behandler ca. 2500-3000 pasienter årlig. Behandlingen er individuell psykoterapi, medikamentell behandling, gruppebehandling og psykoedukativ gruppebehandling til pas med bipolar lidelse.

NDPS, Seksjon psykose og akuttbehandling. Adresse: Gullhaugveien 12, 0424 Oslo

Seksjon psykose og akuttbehandling består av to enheter: Psykosepoliklinikken og Akuttenheten. Psykosepoliklinikken: Antall LIS: 3, antall overleger: 7, antall psykologer/psykologspesialister: 5. Psykosepoliklinikken tilbyr poliklinisk utredning og behandling til pasienter med psykosediagnose. Behandlingen består av utredning, strukturert terapi, støttesamtaler, medikamentell behandling, undervisning og gruppeterapi. Enheten er organisert i fire team, TIPS, behandlingsteam og 2 FACT team og behandler ca 250-300 pasienter årlig. Ca 80 av pasientene er underlagt tvungent psykisk helsevern uten døgnoophold.

Akuttenheten: Antall LIS: 1, antall overleger: 1, antall psykologer/psykologspesialister: 3

Akuttenheten har ansvar for ø-hjelp og de fleste tvungne legeundersøkelser i DPSen.

Behandlingstilbudet består av vurdering/ diagnostisering, kriseintervensjon og strukturert korttidsterapi. I tillegg drives det konsultasjonsvirksomhet og veiledning overfor fastleger, ansatte i bydelene og samarbeidspartnere. Arbeidet er i stor grad arenaflexibelt. LIS har regelmessig dagvakt ved akuttenheten.

NDPS, Seksjon døgneheter. Adresse Lovisenberggata 4 g:

Antall LIS 2, Antall overleger 3, antall psykologer/psykologspesialister: 4

Seksjon døgneheter består av 3 enheter: To 7-døgnsenheter og en 5- døgnsenhet.

Seksjonen behandler ca 450 pasienter årlig innen alle diagnosekategorier. Behandlingstilbudet

består av utredning, individuell samtalebehandling ved lege eller psykolog, somatisk utredning/ oppfølging, medikamentell behandling, strukturert miljøterapi, psykoedukativ gruppebehandling, musikk- og kunstgruppe, og utarbeidelse av IP. Arbeidet er teambasert.

Søndre Oslo DPS

Søndre Oslo DPS (SODPS) er en avdeling i klinikk for psykisk helse og avhengighet, Oslo Universitetssykehus. SODPS er lokalisert på Mortensrud. Opptaksområdet er bydelene Søndre Nordstrand, Østensjø og Nordstrand med en befolkning på ca 130 000. DPS består av Allmennpsykiatrisk seksjon, Psykose og rusbehandlingsseksjonen og Døgnseksjonen. DPS har omlag 170 ansatte hvorav 19 psykiatere, 17 psykologspesialister, 13 psykologer og 7-10 lis.

Allmennpsykiatrisk seksjon tilbyr poliklinisk utredning og behandling ved blant annet depresjon, angstlidelser, personlighetsforstyrrelser, PTSD og bipolar lidelser. Det gjennomføres rundt 20 000 konsultasjoner og omlag er 1900 pasienter innom seksjonen i løpet av et år. Seksjonen har spesialkompetanse innen transkulturell psykiatri, dialektisk atferdsterapi og 4 dagers behandling av panikkangst.

Psykose og rusbehandlingsseksjonen har både poliklinisk og ambulant oppfølging for pasienter med psykoselidelser. Seksjonen har et tidlig intervensjonsteam (TIPS) som utreder ved mistanke om psykoselidelse. Det gjennomføres rundt 7500 konsultasjoner og ca 350 pasienter er innom seksjonen i løpet av et år.

Døgnseksjonen har 30 senger fordelt på 3 åpne enheter. Døgnseksjonen tilbyr innleggelse ved alvorlige psykiske lidelser, allmennpsykiatriske lidelser og ved krisereaksjoner. Seksjonen har musikkterapeut og idrettspedagog kan tilby medisinfribehandling og brukerstyrt seng. Det gjennomføres omlag 450 innleggelser i løpet av et år.

LIS tjenesten: Samtlige 3 seksjoner har LIS. LIS har veileder/psykiater som er tilknyttet samme enhet/seksjon for å sikre tilgjengelighet.

Læringsmål som kan oppnås i DPS: 1, 4, 6-15, 17-41, 45-53, 57, 59-78, 54-56 og 58 (lovverket) vil kreve tjeneste i Psykose og rusbehandlingsseksjonen.

Regional sikkerhetsseksjon Helse Sør-Øst, Dikemark, OUS (RSA)

Regional sikkerhetsseksjon Helse Sør-Øst, har tre døgnposter lokalisert på Dikemark, en fengselspsykiatrisk poliklinikk med ansatte som arbeider i Oslo fengsel og Bredtvedt fengsel i Oslo, samt en Rettspsykiatrisk poliklinikk som er lokalisert i sentralarresten på politihuset i Oslo. I tillegg har seksjonen en ikke klinisk enhet som er Nasjonal koordineringsenhet for dømt til tvungen psykisk helsevern.

Det er en seksjonsoverlegestilling knyttet til seksjonen. I tillegg er det tre overlegestillinger knyttet til sengepostene på Dikemark, 120% til fengselspsykiatrisk poliklinikk og to til rettspsykiatrisk poliklinikk (total stillingshjemler 7). Det er en stilling for LIS ved døgnenhetene på Dikemark. Det er tre psykologspesialiststillinger knyttet til døgnpostene, fem til fengselspsykiatrisk poliklinikk og to til rettspsykiatrisk poliklinikk (i alt 10 stillinger).

De pasientene som LIS har kontakt med i døgnpostene er pasienter med voldsatferd som er innlagt til utredning, behandling og rehabilitering grunnet alvorlige psykiske lidelser. Pasientene har som regel komplekse problemer med ulike typer komorbiditet. Pasientene innlegges fra akuttavdelinger, lokale

sikkerhetsavdelinger eller kommer direkte fra fengsler. Seksjonen tar imot pasienter fra hele Helse Sør-Øst. Det er 22 sengeplasser ved Regional sikkerhetsseksjon. Noen innleggelser er av 10-20 dagers varighet, andre 3-12 måneder og noen få innleggelser har vart i flere år. I tillegg har seksjonen, når det er kapasitet, tatt observander inn til juridiske døgnobservasjoner jfr § 167 i straffeloven.

Lege i spesialisering vil få erfaring med utredning og behandling av pasienter med psykiske lidelser og voldsproblematikk. I tillegg kan LIS få erfaring med å utrede og behandle ulike komorbide tilstander. LIS vil få erfaring med ulike aspekter av psykisk helsevernloven, men også lovgivning og regler som gjelder rettspsykiatri (forensic psychiatry).

Aktuelle læringsmål er utredning og behandling av psykotiske tilstander. I tillegg vil også LIS kunne fordype seg i ulike problemstillinger innen for psykiatri; som psykose, rusmisbruk, personlighetsproblematikk, voldsproblemer, rettspsykiatri, jus og etiske problemstillinger (51-53, 57-58).

Personlighetspoliklinikken

Personlighetspoliklinikken er en av tre spesialpoliklinikker i Seksjon Personlighetspsykiatri, som igjen er en del av avdeling NOR ved OUS sin klinikk for psykisk helse og rus. Personlighetspoliklinikken holder til i bygg 22 på Ullevål-området. Tjenesten på Personlighetspoliklinikken dekker det som er anført i spesialistregler for psykiatri som fordypningsområde personlighetspsykiatri. Personlighetspoliklinikken har områdefunksjon på tredjelinjenivå og har til enhver tid ca. 130 pasienter henvist fra annenlinjetjenesten for utredning og evt behandling. Personlighetspoliklinikken har 3,5 psykologspesialister, 1 psykolog, 2 overleger, 1 LIS, 0,80 spesialergoterapeut, 1 sosionom, 2 spesialsykepleiere. Flere av disse har spesialutdanning innen gruppepsykoterapi. Avdelingen driver til enhver tid omfattende forskningsaktivitet med spisskompetanse på behandling av personlighetsforstyrrelser og flere internasjonale samarbeid. Avdelingen driver en aktiv, utadrettet kunnskapsformidling om personlighetspsykiatri gjennom den nasjonale kompetansetjenesten (NAPP). Ansatte i NAPP har også klinisk tilknytning til Personlighetspoliklinikken. Poliklinikken har høy spesialkompetanse, der klinikk, forskning og formidling er nært knyttet. Personlighetspoliklinikkens hovedarbeidsområde er utredning og behandling av pasienter med symptomer forenlig med ustabil personlighetsforstyrrelse. Behandlingen foregår etter MBT-modellen, et dynamisk evidensbasert terapiprogram med varighet 1-3 år, spesielt tilpasset denne pasientgruppen. Vi har tett veiledning, og arbeider i team omkring pasientene.

Legen vil tilegne seg omfattende erfaring med systematisk diagnostikk etter retningslinjer for ICD 10 og for DSM IV akse I (symptomlidelser), akse II (personlighetsforstyrrelse) og akse V (global funksjonsevne). Legen vil få erfaring med differensialdiagnostiske vurderinger hvor de vanligste vil være personlighetspatologi i forhold til bipolare tilstander, ADHD, høyt fungerende autisme (Aspergers lidelse), psykoselidelser, rusmisbruk/avhengighet og alvorlig psykosomatikk. Til diagnostikken benyttes ulike strukturerte intervju og standardiserte selvrapporteringsinstrumenter.

Legen har selvstendig ansvar for utredning og evaluering av pasienter som er henvist til poliklinikken og vil under tjenesten til enhver tid ha 2-3 pasienter i pågående utredning. I det terapeutiske arbeidet vil legen få rikelig mulighet til å erfare og arbeide med de ulike og skiftende roller som oppstår i lege-pasient-forholdet i ulike terapeutiske settinger og i forhold til ulike pasienter. Arbeidet utfordrer legens personlige fleksibilitet, evnen til følelsesmessig inntoning og evnen til å ta et metaperspektiv. Gjennom egenerfaring, refleksjon og veiledning i MBT-teamet så vel som i den kliniske LIS-veiledningen vil legen her kunne få en viktig mulighet til å fordype seg i hvordan

terapeutisk holdning kan utvikles i møte med pasienter. Lege i ett års tjeneste vil være individualterapeut for ca. 9 pasienter.

Av særlig viktige læringsmål som vil bli forventet gjennomgått her ved Personlighetspoliklinikken er; -1, -4, -6, -8, -18-25, -33, -53. Vår forskningskompetanse er høy, det er lett å få veiledning på huset dersom man her ønsker å skrive fordypningsoppgave. Herunder kommer også læringsmål 79-82 (akademisk kompetanse). Vi har forholdsmessig høy andel akademikere på huset, så arbeidstiden her er en fin mulighet til å knytte seg til et forskningsmiljø.

Regional seksjon psykiatri og utviklingshemning/autisme (PUA)

Regional seksjon psykiatri og utviklingshemning/autisme (PUA) er lokalisert på Dikemark i Asker. Seksjonen består av fem enheter som alle er lokalisert i Verkensveien 19. Det er to døgnenheter med til sammen ti behandlingsplasser (12 fra 2020), Spesialpoliklinikk for ambulante og polikliniske tjenester, Fag- og forskningsenhet og Nasjonal kompetansetjeneste for utviklingshemning og psykisk helse. LIS er tilknyttet en av de to døgnenhetene og vil også få erfaring fra de andre enhetene. Seksjonen ligger i Avdeling for nasjonale og regionale funksjoner i klinikken, og gir et behandlingstilbud til pasienter i hele helse Sør-Øst. Henvisninger mottas fra spesialisthelsetjenesten lokalt, seksjonen er tredjelinje spesialisthelsetjeneste.

Målgruppen er pasienter med utviklingshemning og autisme som er i behov av utredning og behandling av psykisk lidelse. PUA har arenafleksible pasientforløp som består av døgnbehandling, polikliniske og ambulante tjenester. Erfaring fra PUA vil gi relevant kunnskap til spesialistutdanningen, da pasienter med borderline intellektuell fungering (nedre normalområde) og autismespektervansker er overrepresentert i de fleste allmennpsykiatriske enheter.

Seksjonen har fire overleger, en LIS og syv psykologspesialister. LIS er med i vaktordning på Dikemark, som er et vaksamarbeid med Regional sikkerhetsseksjon, Psykose døgnbehandling, Alderpsykiatrisk seksjon Vardåsen og Lokal sikkerhetsseksjon. Tjenesteplanen er 8-delt for forvakter. Gjennom erfaring i vaktarbeid får LIS erfaring med å vurdere pasienter ved disse seksjonene.

Mål for utredning og behandling er å få en samlet og bred forståelse for pasientens sammensatte sykdomsbilde. LIS er en del av teamet som utreder dette, LIS har spesielt fokus på etiologisk utredning (genetisk utredning) av grunnlidelsene, somatisk utredning av komorbide tilstander, oppfølging av legemiddelbehandling og samarbeid med psykolog om psykiatrisk utredning. LIS får også erfaring med konkret utredning av autismespekterforstyrrelse og utviklingshemning. Diagnosespekteret er bredt, og LIS vil få erfaring med utredning av psykoselidelser, affektive lidelser, personlighetsproblematikk og traumelidelser hos pasienter som har autisme/utviklingshemning. LIS får erfaring med de juridiske aspektene, både vurderinger av tvungent psykisk helsevern og med annet lovverk som er relevant for pasientgruppa.

Samarbeid med interne og eksterne instanser er sentralt. PUA samarbeider med habiliteringstjeneste, lokalt DPS, pårørende, kommune/bydel inkludert boligen pasienten bor i og med annen spesialisthelsetjeneste. LIS får erfaring med å undervise i kommune og spesialisthelsetjeneste, samarbeide med pårørende, bolig og andre kommunale tjenester, og med intern undervisning. I døgnavdelingene er man organisert i behandlingsteam, bestående av psykolog, overlege, LIS, vernepleier og sykepleier. Enhetene har erfarne og stabile miljøpersonale.

Aktuelle læringsmål: Generelle læringsmål som beskrevet tidligere i tillegg til -11, -41, -53.

Regional seksjon for spiseforstyrrelser (Rasp)

RASP er en spesialisert avdeling for personer med alvorlige spiseforstyrrelser i Helseregion Sør-Øst. Avdelingen har 3 sengeposter i tillegg til en spesialisert poliklinikk og en kompetanseenhet bestående av et forskningsteam og en enhet som driver utadrettet veiledning.

Døgnet for voksne har 12 behandlingss plasser for pasienter over 18 år. Intensiv døgnet har 8 behandlingss plasser og 6 ukers innleggelse. Døgnet for barn og unge er basert på familieinnleggelse, med 8 døgnplasser for pasienter under 18 år og deres foreldre og eventuelt søsken.

Poliklinikken er aldersovergripende og regional og har bl.a. et dagtilbud for voksne (basert på kognitiv terapi/ CBT-E) og flerfamilie-behandling for barn og unge.

Rasp har en LIS stilling i barne-ungdomspsykiatri og en LIS i voksenpsykiatri. Det er ansatt seksjonsoverlege, 9 overleger og 9 psykologspesialister i klinikken ved seksjonen. I tillegg er det flere spesialister ved kompetanseenheten.

Det er i hovedsak pasienter med alvorlig anoreksi, omfattende komorbid psykiatrisk problematikk og somatiske følgetilstander av underernæring som legges inn for døgnetbehandling. RASP er underlagt «Lov om etablering og gjennomføring av psykisk helsevern» og er godkjent for tvungent psykisk helsevern.

Legene i spesialisering har sitt daglige arbeid og klinisk veiledning ved døgnet for voksne og deltar i 8-delt vaktordning for hele seksjonen.

LIS får erfaring med utredning og behandling av voksne med alvorlig spiseforstyrrelse. LIS er en del av tverrfaglig team med overlege, psykolog, klinisk ernæringsfysiolog, psykomotorisk fysioterapeut og miljøterapeuter/sykepleiere og får derfor mye erfaring med tverrfaglig samarbeid.

I tillegg til rollen som behandler vil LIS ha medisinsk og somatisk oppfølging av pasienter med alvorlig spiseforstyrrelse. Når LIS fungerer som behandler vil alltid overlege være en del av teamet rundt pasienten. LIS vil i tillegg få erfaring med andre psykiske lidelser da mange av pasientene har komorbide tilstander som tvangslidelse, traumer, bipolar lidelse, psykoselidelser, angst, depresjon, personlighetsforstyrrelser, rus og tilknytningsvansker.

Legene gjør regelmessig suicidalvurderinger av voksne pasienter. LIS involveres også i behandlingsforløp hvor pasienter er tvangsinnlagt iht §3-3 i PHL. LIS deltar sammen med spesialist i vurderinger av vedtak om tvungen ernæring i h.h.t. §4-4 i PHL, blant annet sondeernæring for å sikre nødvendig næringsinntak. LIS får erfaring med samarbeid med instanser i 1. og 2. linje helsetjenesten, akuttpsykiatriske avdelinger, DPS, psykisk helse i kommunen og fastleger.

Aktuelle læringsmål: I tillegg til generelle læringsmål kan Rasp bidra med fordypning innenfor spiseforstyrrelser, læringsmål -38 og -53 og vesentlige bidrag til læringsmål -12- 15, på grunn pasientgruppens gjennomgående alvorlige somatiske tilstand under deler av sykdoms- og behandlingsforløp.

2.1.3. Utdanning

Klinikkens Utdanningsutvalg for leger

	Navn/Tjenestested	Tittel
Leder	Victoria Akre	Spesialist i psykiatri Utdanningsansvarlig overlege
Medlem	Pt vakant Nydalen DPS	Spesialist i psykiatri Leder lokalt utdanningsutvalg
Medlem	Shirin Olga Eskeland Søndre Oslo DPS	Spesialist i psykiatri
Medlem	Sara Matre Grønn/ Magritt S. Ræder Akuttpsykiatrisk avdeling	Spesialist i psykiatri
Medlem	Ngoc Nguyen Pham/Thor Hangaard Psykosebehandling seksjon Gaustad	Spesialist i psykiatri
Medlem	Karin Ueland Psykosebehandling seksjon Dikemark	Spesialist i psykiatri
Medlem	Gro Elise Hegland Tidlig psykosebehandling, seksjon	Spesialist i psykiatri
Medlem	Inger-Marie Tjernæs Alderspsykiatrisk avdeling	Spesialist i psykiatri
Medlem	Maria Siggurjonsdottir Regional sikkerhetsseksjon	Spesialist i psykiatri
Medlem	Benedicte Wesche Regional seksjon for spiseforstyrrelser	Spesialist i psykiatri
Medlem	Torunn Landrø Personlighetspsykiatri, seksjon	Spesialist i psykiatri
Medlem	Inger Breistein Haugen Psykiatri og utviklingshemming, seksjon	Spesialist i psykiatri
Medlem	Henrik Myhre Ihler Norment/NDPS	Klinikk tillitsvalgt
Medlem	Andrea Borgmo Morvik NDPS	LIS representant
Medlem		Spesialist i psykiatri

Utvalget møtes 4 -6 ganger i året og diskuterer utdanningsspørsmål. Underutvalg har vært dannet ad hoc for å arbeide med høringer eller andre aktuelle problemstillinger. Det å få på plass en velfungerende rotasjonsordning for LIS og god overgang til ny utdanningsordning for LIS har vært oppe på hvert møte de siste årene. Eksempler på andre temaer som har vært diskutert er den obligatoriske LIS undervisningen, psykoterapiveiledningen, utdanning av kliniske veiledere, retningslinjer for faste, faglige legemøter, ansettelsesprosessen og innføringsprogram for nye LIS leger. Vurdering av LIS og hvordan vi kan bli bedre i å vurdere egnethet har også vært et gjennomgangstema.

Organiseringen av utdanningen for leger i spesialisering i Psykiatri

Alle tjenestesteder har rutiner for å sette nye LIS inn i arbeidet: fadderordninger, intensivert informasjon og oppfølging fra linjeleder etc. Hvordan tjenestestedet har organisert teamarbeid og drøfting av pasientkasus etc. varierer fra sted til sted. Se beskrivelsen av hvert enkelt tjenestested, avsnitt 2.1.2.

Alle tjenestesteder har egen internundervisning, egne legemøter og en egen utdanningsansvarlig overlege.

Litteraturlitgjengelighet og mulighet for forskningsdeltakelse og veiledning

Alle LIS har fordypningstid forankret i sin tjenesteplan. Erfaring tilsier at det er viktig å opprettholde fokus på fordypningstid for at den ikke skal slukes av mer presserende kliniske oppgaver (Serus rapportene).

Klinikken har et stort forskningsmiljø og flere kombinerte stillinger PhD/klinikk. Forskningsstaben er tilgjengelig for veiledning ifm skriving av fordypningsoppgaver.

Individuelle utdanningsplaner

Alle LIS har individuelle utdanningsplaner. Utdanningsplanene revideres til hver rotasjon eller fortløpende ved behov

Etterutdanning av spesialister i psykiatri

Alle spesialister ved OUS har avtalefestet et fast beløp til kurs, kongresser etc.

Etterutdanning er et tema i utdanningsutvalgene, både sentralt og lokalt.

2.1.4. Veiledning og faglig utvikling (leger i spesialisering)

Klinisk veiledning: Ved alle læringsarenaer praktiseres klinisk veiledning 1 time per uke fra LIS tiltrer stillingen. Veiledningen gis i hovedregel av overlege knyttet til enheten hvor LIS arbeider. En del av overlegene har kurs i klinisk veiledning. Det tilbys kurs i klinisk veiledning ved sykehuset.

Psykoterapiveiledning: Ukentlig psykoterapiveiledning tilbys av godkjente, eksterne psykoterapiveiledere. Etter de første 70 timene med generell veiledning, kan LIS velge å fordype seg i psykodynamisk terapi, kognitiv terapi eller gruppeterapi. Per i dag er det liten ventetid for å få tildelt veileder.

Gruppeveiledning: Det planlegges gruppeveiledning i klinikken for gjennomgåelse av temaer knyttet til felles kompetansemål (FKM). Det er planlagt månedlige gruppeveiledning hvor LIS knyttet til en læringsarena eller et naturlig geografisk område (for eksempel Dikemark) samles. Veiledere er to kliniske overleger. Ansvar for å forberede kasus eller innledning til gruppearbeid går på omgang mellom LIS.

2.1.5. Supervisjon av leger i spesialisering

En psykiatrisk klinikk inneholder mange ulike læringsarenaer, og utøvelsen av det klinisk psykiatriske arbeidet varierer i stor grad mellom disse. Det er lettere å være uerfaren i en døgnavdeling hvor det er større overlapp mellom mester og svenn enn ved en poliklinikk hvor behandler arbeider mer selvstendig. Disse forholdene ligger til grunn for den overordnede utdanningsplanen og tidslinjen beskrevet i del 1.

Det arbeides kontinuerlig med å få til en større grad av overlapp mellom mester og svenn ved alle tjenestearenaer, spesielt de polikliniske. Ved de allmennpsykiatriske poliklinikkene gjennomføres nå i økende grad vurderingssamtaler av pasienter hvor det er usikkerhet knyttet til inntak. Det er alltid 2 behandlere til stede under disse samtalene noe som gjør dem til en utmerket arena for mester/svenn læring.

Ved alle læringsarenaer i Klinikken er det omfattende teamarbeid og møtevirksomhet med spesialister og andre faggrupper til stede hvor pasientkasus gjennomgås og diskuteres.

Se for øvrig avsnitt 2.1.2. for en mer inngående beskrivelse av de enkelte læringsarenaene.

2.1.6. Felles kompetansemål (FKM)

Utdanningsavdelingen ved OUS er i gang med å planlegge utdanningsaktiviteter knyttet til felles kompetansemål. Nedenfor beskrives hvordan spesialiteten psykiatri har planlagt utdanningsaktiviteter for oppnåelse av felles kompetansemål i egen Klinikkk.

Gruppeformatet er velegnet for oppnåelse av mange av læringsmålene under FKM. Gruppene kan organiseres og drives tilsvarende de problembaserte eller teambaserte gruppene i Medisinstudiet med noe obligatorisk forarbeid, situasjonstilpassede fremlegg, flere kasuistikker/gruppeoppgaver med plenumsdiskusjoner (se undervisningsformer i medisinstudiet). Ansvar for å forberede kasus og problemstillinger til hvert møte går på omgang mellom LIS.

Sammensetning: Gruppene tar utgangspunkt i den geografiske fordelingen av LIS. Rotasjon av LIS vil føre til at fagbakgrunnen og nivå i gruppen stadig vil variere.

Veiledning: Gruppene ledes av 1-2 spesialister med skolering i gruppeveiledning. Veileder skal være med å planlegge sesjonene, styre gruppediskusjonen og sørge for realisme i læringsbehovene. Det forutsettes at Utdanningsenteret Nivå 1 tilbyr kurs for gruppeveiledere og et undervisningstilbud for de enkelte temaene innen FMK.

Organisering: Gruppene møtes en gang per måned hver sesjon er på 2 timer. Klinisk veiledning faller bort den uken det er gruppeveiledning. Det har også vært diskutert om gruppe-undervisningen skal erstatte obligatoriske undervisning fremfor klinisk veiledning. Ordningen vil bli evaluert.

2.1.7. Vurdering og dokumentasjon av oppnådde læringsmål og egnethet

Klinikkens ledergruppe har nylig nedsatt en arbeidsgruppe som skal komme med forslag til en fremgangsmåte for evaluering av LIS. Både HR og Utdanningsteamet er representert i gruppen.

Utdanningsplanen vil bli supplert med gruppens konklusjoner.

2.1.8. Internundervisning

Fireårig utdanningsprogram

Her beskrives utdanningsprogrammet for leger i spesialisering i Psykiatri ved Oslo universitetssykehus. Programmet går over åtte semestre med 17-20 dobbeltimer per semester.

Anførte tema er tenkt som sentrale tema som bør dekkes, omtrent tilsvarende en dobbelttime av omfang. Avhengig av vinkling kan selvfølgelig noen tema slås sammen i en sesjon eller andre tema splittes opp og behandles i forskjellige sesjoner.

Temaene er tenkt å danne en initial mal/utgangspunkt for konkret planlegging av hvert enkelt semester/kontakt med undervisere. Undervisningsprogramansvarlige anbefales å se gjennom tidligere programmer for ideer om tilleggstemaer.

For hvert semester er det beregnet to dobbeltimer avsatt til interaktiv læring, fortrinnsvis PBL. Alle forelesere oppfordres til å tilrettelegge for aktivitet fra deltagerne i undervisningen.

Høstsemesteret (min 17 dobbeltimer) begynner med den første tirsdagen etter 15. august og slutter med den siste tirsdagen før 23. desember. Den første uken i oktober utgår på grunn av høstferien.

Vårsemesteret (min 20 dobbeltimer) begynner med den første tirsdagen etter 2. januar og slutter med den siste tirsdagen før den 15. juni. Den tredje tirsdagen i februar/vinterferieuken og tirsdag etter palmesøndag i påskeuken utgår.

For hvert semester er det tenkt å oppføres anbefalt litteratur i form av en eller to overkommelige lærebøker.

SEMESTER 1:

BARNE OG UNGDOMSPSYKIATRI. PU.

- Oppvekstvilkår, psykisk lidelse/rus hos foreldre
- Seksuelle overgrep, traumer
- Barnevern, fosterhjem
- Utviklingspsykologi
- Barnepsykiatrisk epidemiologi
- Gjennomgripende utviklingsforstyrrelser
- Emosjonelle forstyrrelser og adferdsforstyrrelser
- Psykosomatiske stressreaksjoner, konversjonstilstander og somatiske sykdommer
- ADHD og adferdsforstyrrelse
- Bipolaritet og psykose hos barn
- Ungdomspsykiatri, seksualitet
- Lovgivning, organisering og arbeidsmetoder i BUP
- Psykisk utviklingshemming

SEMESTER 2:

UTREDNINGSARBEID. INNFØRING I PSYKIATRISK FORSKNING

- Diagnosesystemer (ICD10, DSM-IV), kategori ? dimensjon
- Utredningsarbeid ? klinisk psykiatrisk undersøkelse. Diagnostiske instrumenter

- Psykometri (intervjuer og lignende)
- Nevropsykologi
- Hvordan formulere problemstillinger
- Litteratursøk
- Forskningsdesign
- Forskningsprotokoll
- Statistiske grunnbegreper
- Utvalgsproblemer
- Hvordan lese en vitenskapelig publikasjon
- Reliabilitet og validitet
- Kvalitative metoder
- Forskningsetikk
- Skriftlig og muntlig presentasjonsteknikk

Hovedbok: Friis S, Vaglum P. Fra ide til prosjekt ? en innføring i klinisk forskning. Oslo 1999: Tano Aschehoug.

SEMESTER 3:

AKSE I - TILSTANDER

- Angst
- OCD
- Traumer/PTSD
- Dissosiering
- Behandling av angst og OCD
- Depresjon
- Behandling av depresjon
- ECT
- Spiseforstyrrelser
- Sorg
- Psykoser ? konsept, differensiering
- Schizofreni ? nevrobiologi
- Schizofreni - nysyke
- Terapiformer ved schizofreni (miljøbehandling, kognitiv, støtte)
- Farmakoterapi av psykoser og schizofreni
- Bipolar lidelse
- Behandling av bipolar lidelse

SEMESTER 4:

PERSONLIGHESFORSTYRRELSER. PSYKOSOMATIKK. ALDERSPSYKIATRI

- Inndeling av PF - femfaktormodell
- Psykodynamiske teorier PF
- Personlighet og nevrobiologi
- Borderline
- Antisosialitet
- Behandling av PF
- Transkulturelle problemstillinger ved PF
- Liaison psykiatri
- Somatiske akutttilstander med hovedsakelige psykiatriske symptomer.
- Psykosomatiske tilstander: GI-tractus
- Psykosomatiske tilstander: Hjerne-lunge
- Psykosomatiske tilstander: Muskel-skjelett/smertetilstander
- Søvnforstyrrelser
- Psykoonkologi
- Epilepsi
- Hjerneslag
- Psykoendokrinologi, metabolske forhold ved psykiske lidelser

- Funksjonshemming
- Alderspsykiatri

SEMESTER 5:

NEVROPSYKIATRI. METAPERSPEKTIV. ORGANISERING. JUS

- Grenseoppgang nevrologi og psykiatri? problemer i skjæringsfeltet
- Hjernestrukturelle forhold ved psykiatriske lidelser
- Psykiatriens historie
- Forståelsesformer, fokus på den biopsykososiale modellen
- Alternative behandlingsformer
- Antipsykiatri
- Psykiatriens rolle i samfunnet
- Andre profesjoners rolle i psykiatri/PHV
- Psykiatri - organisering og reformer
- Legens rolle i tverrfaglig team
- Ledelse
- Økonomi
- Psykiatrisk forening, psykiatrisk utdanning, UEMS
- Innføring i LPH, lovutformingsprosessen
- Pasientrettighetsloven, lov om helsepersonell
- Kontrollkommisjonen, tilsyn, klagesaker
- Bruk av tvang
- Rettspsykiatrisk undersøkelse

SEMESTER 6:

TERAPI GENERELT. FARMAKOTERAPI.

- Evidensbasert terapi
- Miljøterapi
- Nevrotransmisjon - generelt
- Farmakokinetikk og virkningsmekanismer
- Legemiddelmetabolisme
- Interaksjoner, bivirkninger
- Antidepressiva
- Stemningsstabiliserende
- Antipsykotika
- Nevroprotektive stoffer
- Spesielle hensyn hos spesielle grupper (gravide, eldre)
- Genterapi, fremtidig biologisk behandling
- Psykologiske aspekter ved farmakologisk behandling
- Legemiddelindustrien

Hovedbøker: Lingjærde, O. Psykofarmaka: Høyskoleforlaget. Stahl, SM. Essential psychopharmacology: Neuroscientific basis and clinical applications: Cambridge University Press.

SEMESTER 7:

PSYKOTERAPI. SOSIALPSYKIATRI

- Historikk
- Grunnleggende tilnæringsmåter og begreper i psykoanalytisk psykoterapi.
- Kognitiv psykoterapi
- Korttidspsykoterapi.
- Psykodynamisk tenkning ved behandling på sykehusavsnitt
- Nevrobiologiske aspekter ved psykoterapi.

- Drøfting av psykoterapiforløp og prosesser.
- Gruppepsykoterapi
- Selvsykologi
- Kriseintervensjon
- Psykoterapi med sterkt traumatiserte pasienter
- Kulturelle aspekter ved psykoterapi
- Sosialpsykiatri, fokus på intervensjoner

SEMESTER 8:

RUS. SEXOLOGI. MIGRASJON. SUICIDOLOGI. VOLD

- Rusmidlene
- Modeller for å forstå rusmiddelavhengighet
- Epidemiologi
- Behandlingsapparatet
- Psykologisk behandling
- Legemiddelassistert rehabilitering
- Abstinensbehandling, avvenning
- Dobbeltdiagnoser
- Parafilier
- Kjønnssidentitet
- Seksualisert vold
- Flyktningers psykiske helse
- Psykiatriske faktorer ved migrasjon
- Suicid. Grunnleggende problemstillinger og epidemiologi
- Vurdering av suicidrisiko

2.1.9. Forskningsaktiviteter

Forskningen i Klinikken er fordelt på forskningsgrupper organisert i en egen Forsknings- og utviklingsavdeling (FoU) og grupper organisert i de kliniske avdelingene. I FoU-avdelingen er dette organisert i seksjoner for behandlingsforskning, barne- og ungdomspsykiatrisk forskning, Kompetansesenter for tidlig intervensjon ved psykoser og seksjon for psykoseforskning. I seksjon for psykoseforskning er det tilknyttet et eget SFF (NORMENT) med mange separate forskningsgrupper for både basal og klinisk psykoseforskning. Forskningsaktiviteten i de kliniske avdelingene er varierende. I Avdeling nasjonale og regionale funksjoner er det større forskningsgrupper knyttet til Seksjon for spiseforstyrrelser, Seksjon for psykisk utviklingshemming og autisme, Seksjon for personlighetspsykiatri og Kompetansesenter for retts-sikkerhets og fengselspsykiatri. I Avdeling døgnbehandling er det forskningsmiljø knyttet til seksjon for alderspsykiatri. I avdeling for akuttpsykiatri er det eget forskningsmiljø og i Avdeling rus- og avhengighet er det forskningsmiljø under oppbygging. Det er ellers forskningsprosjekter ved begge DPSene med flere aktive lokale forskere. I tillegg til de vitenskapelige ansatte er det 18 klinikere med doktorgrad i Klinikken.

Vitenskapsteori og forskningsmetodikk er regelmessig tema i den obligatoriske LIS-undervisningen (se avsnitt 2.1.8.). I Klinikken læringsaktiviteter inngår 3 skriftlige oppgaver: én innen fagutvikling eller kvalitetssikring, én innen profesjonsetikk og én mer forskningsbasert oppgave. Det er anbefalt at forskningsoppgaven skrives under fordypningstjenesten som inngår i LIS-løpet. Normalt kan veiledningen da dekkes ved tjenstestedet. Dersom det er behov for det kan Utdanningsteamet i Klinikken bistå med å formidle veiledning.

2.1.10. Evaluering og revisjon av utdanningsplanen

Utdanningsaktivitetene og Kompetanseportalen vil bli gjenstand for kontinuerlig evaluering de første to årene den nye LIS ordningen er i funksjon. LIS-legene møtes ukentlig ifm den obligatoriske LIS undervisningen. Hvert semester er 2 tirsdager avsatt til evaluering og diverse andre saker. Klinikkenes utdanningsutvalg vil være et naturlig forum for samling av erfaringer og diskusjon av behov for eventuelle endringer.

Utdanningsplanen vil bli revidert årlig. Utdanningsansvarlig overlege er ansvarlig.

2.2 Utdanningsplan for spesialiteten psykiatri, gjennomstrømming

Det regionale rotasjonsrådet for psykiatri har konkludert at alle helseforetak i regionen kan tilby fullverdige utdanningsløp for sine leger i spesialisering i spesialiteten. Det er derfor ikke behov for regional rotasjon (gjennomstrømming) av LIS i psykiatri. Rådet anbefaler imidlertid at det legges til rette for rotasjon der det er ønskelig.

